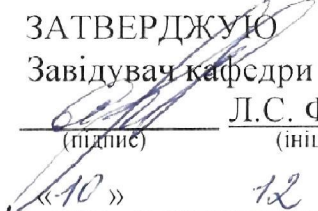

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ Л.С. Франко _____
(підпис) (ініціали, прізвище)
«10» _____ 12 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
**«Конкуренція та конкурентна поведінка компаній у міжнародному
бізнесі»**

освітня програма «Міжнародний бізнес»

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

галузь знань 29 Міжнародні відносини.

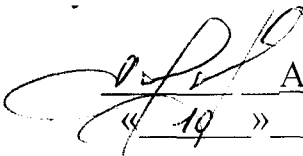
ступінь вищої освіти бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «**Конкуренція та конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі**» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол від 10 грудня 2020 року № 6

Укладач: Артеменко І.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» 292 Міжнародні економічні відносини ступеня бакалавр

Артеменко А.В.
« 19 » 12 2020 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Конкуренція та конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: основи міжнародного бізнесу, міжнародний бізнес, кон'юнктурний аналіз у міжнародному бізнесі, міжнародні економічні відносини Постреквізити: Тренінг: Техніка укладання міжнародних комерційних контрактів, Тренінг: Техніка міжнародних комерційних переговорів	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни - обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	3 курс, 6 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	3	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр - 180 годин		
- лекції: 18 год.		
- практичні заняття: 54 годин		
- самостійна робота: 108 годин		
- вид підсумкового контролю: екзамен		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 90 годин		
- лекції: 6 години		
- практичні заняття: 6годин		
- самостійна робота: 78 годин		
- вид підсумкового контролю: екзамен		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців системи знань з щодо сучасних особливостей конкуренції та практичних навичок щодо специфіки конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Конкурентоспроможність в ринкових умовах

Тема 1. Поняття, сутність та види конкуренції

Сутність конкуренції. Практика застосування основних концепцій міжнародної конкуренції. Біхейвіористський, структурний і функціональний підходи до з'ясування сутності конкуренції. Вплив конкуренції на поведінку компанії на ринку. Особливості поведінки компанії в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Основні форми міжнародної конкуренції. Основні види міжнародної конкуренції. Роль міжнародної конкуренції в економічному розвитку країни. Ринок як спільнота конкуруючих компаній.

Тема 2. Конкурентне позиціонування суб'єктів міжнародного бізнесу

Сутність конкурентного позиціонування компанії. Підходи суб'єктів міжнародного бізнесу до визначення ринкових позицій (позиціонування в свідомості споживача. Конкурентне позиціонування). Об'єкти і параметри конкурентного позиціонування компанії. Основні складові конкурентного середовища. Державна політика в сфері регулювання конкуренції. Рушійні сили ринку та інтенсивність конкуренції.

Тема 3. Конкурентні переваги суб'єктів міжнародного бізнесу

Сутність та співвідношення понять «ринкові чинники успіху», «ключові компетенції», «конкурентні переваги». Особливості конкурентних переваг міжнародних компаній. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг суб'єктів міжнародного бізнесу. Види та джерела формування конкурентних переваг міжнародних компаній.

Модуль 2 «Конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі»

Тема 4. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції компаній в системі міжнародного бізнесу.

Поняття конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу. Види, чинники впливу та принципи формування конкурентної поведінки міжнародних компаній. Креативна конкурентна поведінка міжнародних компаній. Пристосовницька поведінка міжнародних компаній. Забезпечувальна (гарантуюча) конкурентна поведінка міжнародних компаній.

Тема 5. Стратегії конкурентної поведінки компаній у міжнародному бізнесі .

Поняття конкурентної стратегії компанії. Аналіз поведінки компаній за умов реалізації різних конкурентних стратегій. Наступальні конкурентні стратегії компаній. Захисні конкурентні стратегії компаній. Кооперація в конкурентній поведінці компаній. Віолентна стратегія. Патієнтна (нішева) стратегія. Комутантна (сполучна) стратегія. Експлерентна (піонерна) стратегія.

Тема 6. Тактика конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.

Поняття тактики конкурентної поведінки суб'єктів бізнесу. Порівняння тактики та стратегії конкурентної поведінки компаній за критеріями їх відмінностей та взаємозалежності. Тактичні завдання компанії щодо забезпечення конкурентоспроможності. Види тактичних конкурентних позицій. Основні елементи конкурентної тактики компаній. Ринкові та інституціональні загрози конкурентоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу. Можливості їх послаблення за рахунок ефективної тактики конкурентної поведінки компаній.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 –Тематичний план навчальної для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Конкурентоспроможність в ринкових умовах					
Тема 1. Поняття, сутність та види конкуренції 1. Поняття та сутність конкуренції.	2	Практичне заняття 1. Концепції МК. Практичне заняття 2 Форми конкуренції. Практичне заняття 3	8	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Види конкурентної поведінки та моделі взаємодії суб'єктів на ринку.	18

<p>2. Основні концепції МК.</p> <p>3. Основні форми конкуренції.</p> <p>4. Основні види конкуренції.</p> <p>5. Роль конкуренції в економічному розвитку країни.</p>		<p>Види конкуренції</p> <p>Практичне заняття 4</p> <p>Роль конкуренції в економічному розвитку країни</p>		<p>2. Характеристика монополій: закрита, відкрита, білетарна, природна монополія.</p> <p>3. Еволюція поглядів на конкуренцію.</p>	
<p>Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами на світовому ринку</p> <p>1. Сутність, об'єкти і параметри конкурентного позиціонування компанії.</p> <p>2. Основні складові конкурентного середовища.</p> <p>3. Державна політика у сфері регулювання конкуренції.</p> <p>4. Діагностика конкурентного середовища</p>	4	<p>Практичне заняття 5</p> <p>Об'єкти і параметри конкурентного позиціонування компанії.</p> <p>Практичне заняття 6</p> <p>Складові конкурентного середовища</p> <p>Практичне заняття 7</p> <p>Державна політика у сфері регулювання конкуренції.</p> <p>Практичне заняття 8</p> <p>Діагностика конкурентного середовища</p>	8	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Вітчизняний досвід розроблення та реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.</p> <p>2. Зарубіжна практика державного сприяння зростанню конкурентоспроможності національних експортерів.</p> <p>Наукові підходи до управління конкурентоспроможністю національної економіки.</p>	18
<p>Тема 3. Конкурентні переваги суб'єктів міжнародного бізнесу</p> <p>1. Сутність поняття «конкурентні переваги».</p> <p>2. Види та джерела конкурентних</p>	4	<p>Практичне заняття 9</p> <p>Види та джерела конкурентних переваг міжнародних компаній.</p> <p>Практичне заняття 10</p> <p>Оцінювання формування</p>	10 2	<p>Підготувати доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Роль інновацій у забезпеченні конкурентних переваг фірми.</p> <p>2. Шпіонаж та копіювання як джерела надбання</p>	18

<p>переваг міжнародних компаній.</p> <p>3. Оцінювання формування конкурентних переваг міжнародних компаній.</p> <p>4. Напрями забезпечення конкурентних переваг підприємства.</p> <p>5. Характеристика методів забезпечення конкурентних переваг підприємства.</p> <p>6. Суть основних стратегій управління конкурентоспроможністю підприємства.</p>		<p>конкурентних переваг міжнародних компаній.</p> <p>Практичне заняття 11</p> <p>Оцінювання формування конкурентних переваг міжнародних компаній.</p> <p>Практичне заняття 12</p> <p>Специфіка забезпечення конкурентних переваг підприємства.</p> <p>Практичне заняття 13</p> <p>Основні стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства.</p> <p>Практичне заняття 14</p> <p>Поточна модульна робота</p>		<p>конкурентних переваг.</p> <p>3. Джерела формування конкурентних переваг. Властивості та види конкурентних переваг фірми.</p>	
<p>Модуль 2. Конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі</p>					
<p>Тема 4. Типи конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу</p> <p>1. Поняття конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.</p> <p>2. Види та принципи формування конкурентної поведінки міжнародних</p>	<p>4</p>	<p>Практичне заняття 15</p> <p>Види, чинники впливу, принципи формування конкурентної поведінки міжнародних компаній.</p> <p>Практичне заняття 16</p> <p>Креативна конкурентна поведінка міжнародних компаній.</p>	<p>8</p>	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Графічний метод оцінки конкурентоспроможності товару.</p> <p>2. Методи оцінки конкурентоспроможності товару</p> <p>3. Шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.</p> <p>4. Порядок оцінювання</p>	<p>18</p>

<p>компаній.</p> <p>3. Основні типи конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.</p>		<p>Практичне заняття 17</p> <p>Пристосовницька конкурентна поведінка міжнародних компаній.</p> <p>Практичне заняття 18</p> <p>Забезпечувальна (гарантуюча) конкурентна поведінка міжнародних компаній.</p>		<p>конкурентоспроможності продукції.</p> <p>5. Методи досягнення конкурентоспроможності продукції.</p> <p>6. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності продукції.</p>	
<p>Тема 5. Стратегії конкурентної поведінки компаній у міжнародному бізнесі</p> <p>1. Конкурентна стратегія: поняття і класифікація</p> <p>2. Характеристика основних моделей конкурентних стратегій суб'єктів міжнародного бізнесу.</p>	<p>2</p>	<p>Практичне заняття 19</p> <p>Аналіз поведінки компаній за умов реалізації різних конкурентних стратегій.</p> <p>Практичне заняття 20</p> <p>Наступальні конкурентні стратегії компаній. Практичне заняття 21</p> <p>Захисні конкурентні стратегії компаній.</p> <p>Практичне заняття 22</p> <p>Віолентна стратегія. Патієнтна (нішева) стратегія.</p> <p>Практичне заняття 23</p> <p>Комутантна (сполучна) стратегія. Експлерентна (піонерна) стратегія.</p>	<p>10</p>	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні методи оцінки конкурентоспроможності фірми. 2. Ефективність маркетингової діяльності як показник конкурентоспроможності фірми. 3. Стандарти на систему управління якістю ISO 9000. Призначення та структура галузевих систем стандартів QS 9000, GMP. 4. Системи менеджменту якості. 5. Сертифікація систем якості: поняття, етапи проведення. 	<p>18</p>

Тема 6. Тактика конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу. 1. Тактика конкурентної поведінки елементи. 2. Тактичні конкурентні загрози. 3. Особливості цих моделей тактики конкурентної поведінки суб'єктів бізнесу.	2	Практичне заняття 24 Тактика конкурентної поведінки та її елементи. Практичне заняття 25 Тактичні завдання компанії щодо забезпечення конкурентоспроможності Практичне заняття 26 Види тактичних конкурентних позицій. Практичне заняття 27 Поточна модульна робота	8	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Стратегічні показники, що впливають на вибір тактики конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу. 2. Структура системи конкурентних тактик фірми. 3. Ринкові та інституціональні загрози конкурентоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу. 4. Явище «лідера ринку» та типи конкурентної поведінки фірми..	18
Разом	18		54		108

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Конкурентоспроможність в ринкових умовах					
Тема 1. Поняття, сутність та види конкуренції 1. Поняття та сутність конкуренції. 2. Основні концепції	2			Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 4. Види конкурентної поведінки та моделі взаємодії суб'єктів на ринку. 5. Характеристика	13

<p>МК.</p> <p>3. Основні форми конкуренції.</p> <p>4. Основні види конкуренції.</p> <p>5. Роль конкуренції в економічному розвитку країни.</p>				<p>монополій: закрита, відкрита, білетареальна, природна монополія.</p> <p>6. Еволюція поглядів на конкуренцію.</p>	
<p>Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами на світовому ринку</p> <p>1. Сутність, об'єкти і параметри конкурентного позиціонування компанії.</p> <p>2. Основні складові конкурентного середовища.</p> <p>3. Державна політика у сфері регулювання конкуренції.</p> <p>4. Діагностика конкурентного середовища</p>	-	<p>Практичне заняття 1</p> <p>Об'єкти і параметри конкурентного позиціонування компанії.</p>	2	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>3. Вітчизняний досвід розроблення та реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.</p> <p>4. Зарубіжна практика державного сприяння зростанню конкурентоспроможності національних експортерів.</p> <p>Наукові підходи до управління конкурентоспроможністю національної економіки.</p>	13
<p>Тема 3. Конкурентні переваги суб'єктів міжнародного бізнесу</p> <p>1. Сутність поняття «конкурентні переваги».</p> <p>2. Види та джерела конкурентних переваг</p>	-	<p>Практичне заняття 2</p> <p>Основні стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства.</p>	2	<p>Підготувати доповіді за наступною тематикою:</p> <p>4. Роль інновацій у забезпеченні конкурентних переваг фірми.</p> <p>5. Шпіонаж та копіювання як джерела надбаня конкурентних переваг.</p>	13

<p>міжнародних компаній.</p> <p>3. Оцінювання формування конкурентних переваг міжнародних компаній.</p> <p>4. Напрями забезпечення конкурентних переваг підприємства.</p> <p>5. Характеристика методів забезпечення конкурентних переваг підприємства.</p> <p>6. Суть основних стратегій управління конкурентоспроможністю підприємства.</p>				<p>6. Джерела формування конкурентних переваг. Властивості та види конкурентних переваг фірми.</p>	
--	--	--	--	--	--

Модуль 2. Конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі

<p>Тема 4. Типи конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу</p> <p>1. Поняття конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.</p> <p>2. Види та принципи формування конкурентної поведінки міжнародних</p>	<p>2</p>			<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Графічний метод оцінки конкурентоспроможності товару.</p> <p>2. Методи оцінки конкурентоспроможності товару</p> <p>3. Шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.</p> <p>4. Порядок оцінювання конкурентоспроможності</p>	<p>13</p>
---	----------	--	--	--	-----------

компаній. 3. Основні типи конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.				сті продукції. 5. Методи досягнення конкурентоспроможності продукції. 6. Матричні методи оцінки конкурентоспроможності продукції.	
Тема 5. Стратегії конкурентної поведінки компаній у міжнародному бізнесі 1. Конкурентна стратегія: поняття і класифікація 2. Характеристика основних моделей конкурентних стратегій суб'єктів міжнародного бізнесу.	2	Практичне заняття 3 Аналіз поведінки компаній за умов реалізації різних конкурентних стратегій.	2	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 6. Графічні методи оцінки конкурентоспроможності фірми. 7. Ефективність маркетингової діяльності як показник конкурентоспроможності фірми. 8. Стандарти на систему управління якістю ISO 9000. Призначення та структура галузевих систем стандартів QS 9000, GMP. 9. Системи менеджменту якості. 10. Сертифікація систем якості: поняття, етапи проведення.	13
Тема 6. Тактика конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.	-			Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 5. Стратегічні показники, що впливають на вибір	13

<p>1. Тактика конкурентної поведінки елементи.</p> <p>2. Тактичні конкурентні загрози.</p> <p>3. Особливості цих моделей тактики конкурентної поведінки суб'єктів бізнесу.</p>				<p>тактики конкурентної поведінки суб'єктів міжнародного бізнесу.</p> <p>6. Структура системи конкурентних тактик фірми.</p> <p>7. Ринкові та інституціональні загрози конкурентоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу.</p> <p>8. Явище «лідера ринку» та типи конкурентної поведінки фірми.</p>	
Разом	6		6		78

Розділ 5 «Система оцінювання знань студентів»

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу занять (1бал); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (3 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 4-6): відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу занять (1бал); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (3 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Артеменко І.А. Конкуренція та конкурентна поведінка компаній у міжнародному бізнесі. Дистанційний курс. – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://el.puet.edu.ua/>

2. Артеменко Л. Б. Конкурентоспроможність підприємства / Л. Б. Артеменко, І.П. Мишковець – Тернопіль: ТНТУ, 2015, – 130 с.

3. Конкурентоспроможність підприємства : конспект лекцій для студентів денної форми навчання, які навчаються за напрямом підгот. 8.03050401 – Економіка підприємництва / Нар. Укр. акад.: [каф. Економіки підприємства : авт.-упоряд. О.Є. Басманова]. – Вид-во НУА, 2015, –52 с.

4. Конкурентоспособность предприятия.: метод. Рекомендации и практикум для студентов, обучающихся по специальности 8.03050401, 7,03050401 – Экономика предприятия / Нар. Укр. акад.: [каф. економіки підприємства : авт.- сост. О.Є. Басманова]. – Харьков : Изд-во НУА, 2015, – 52 с.

5. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016, –484 с.

6. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / [А.Г. Гончарук та ін.] ; за аг. Ред.. О. Г. Янкового; Одес. уац. екон. ен-т. – Одеса : Атлант, 2013, –470 с.

7. Оцінка та управління конкурентоспроможністю підприємства. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання (контрольної роботи) (для студентів заочної форми навчання напряму підготовки 6,030504 «Економіка підприємництва» і слухачів другої вищої освіти спеціальності 7,03050401«Економіка підприємництва») / Харк. Нац. ун-т міськ. Госп-ва ім. О.М. Бекетова; уклад. Г. А. Жовтяк. – Х.: ХНУМГ, 2014, –20 с.

8. Портер М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М. Портер. – М.: Альпина Пабlishер, 2016, –716 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.